FDIII479

Dr. GEORGE P. de MACAROVICI

Monetele României Contemporane

1867 - 1941

Cu figuri în text.

MOTTO :

A cultiva frumosul în perfecţiune, înseamnă a te sacrifica pe altarul sublimului.

AUTORUL

CÂMPULUNG—MUSCEL
1941

10.356

737 (498)
M 33

DR. GEORGE P. de MACAROVICI

Monetele României Contemporane

1867 - 1941

Cu figuri în text.

MOTTO :

A cultiva frumosul în perfecțiune, înseamnă a te sacrifica pe altarul sublimului.

AUTORUL

CÂMPULUNG—MUSCEL
1941

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ TURDA
Inv. Nr. 1470

Cuvânt înainte.

Numismatica este ştiinţa, care se ocupă cu studiul monetelor. Ea fiind una din laturile ştiinţelor positive, care prin felul ei de ştiinţă-artă, — archeologii timpurilor — datorită ei, au putut extrage ceva din vastele enigme, a negurei timpurilor; însemnând datele istorice, etnografice, obiceiurile etc., a civilizaţiei popoarelor, spre a le putea prezenta pe cât mai desluşit, generaţiilor trăinde, asupra acelor trecuturi, care de cele mai multe ori, au rămas necunoscute, fie din cauze sismice, fie a distrugerilor cauzate de războaie.

Această ştiinţă-artă, care acum 6 secole, se mai afla la începutul operei sale de înflorire şi care azi fiind în plină desvoltare, a început a fi cunoscută încă înainte de era creştină. Ca ştiinţă pozitivă, s'a născut din nevoia de a se cunoaşte trecutul popoarelor, care au cultivat arta gravurei şi a monetăriei.

Cauza care a ajutat mult la desvoltarea numismaticei, e datorită fie descoperirilor archeologice, fie găsirea aşa ziselor „comori" îngropate în pământ, provenite prin ascunderea acelor depozite mai mari sau mai mici, fie de particulari, fie de potentaţi sau autorităţi, spre a nu cădea pradă inamicului în caz de război sau bejănii, fiind astfel puse în păstrare, ca un ce salvator al intereselor viitoare.

Găsirea deci a acestor fel de comori „monetare", a monetelor risipite prin ţarină, datorită perderei lor, precum şi a colecţiunilor rudimentare, s'a putut aduna materialul de studii şi cercetări, dându-se naştere: „numismaticei".

După cum am văzut, ea serveşte drept vast câmp de cercetări, asupra civilizaţiei popoarelor în general şi al naţiunilor în particular; căci prin ea s'a slujit, la justa stabilire a ori căror evenimente de orice sens, ce interesa popoarele în acele răstimpuri şi care au putut fi aduse la cunoştinţa noastră.

In ultimii secoli, a fost considerată drept artă culturală, datorită fineţei crescânde a ingeniozităţii întocmirei gravurilor, în execuţia monetelor şi legendei lor.

Interesul numismaticei, a început să progreseze din secolul trecut; amatori din întregul univers s'au străduit —şi mai ales azi— să colecţioneze şi dobândi în special piesele antice rare: fie de aur, argint, platină, aramă etc., până şi unele capete încoronate s'au pus în slujba acestei ştiinţe, decenii întregi; sprijinind cu ardoare îndemnul cultivărei ei, colecţionând chiar personal în mod raţional monetele diverselor popoare vechi civilizate sau barbare şi a celor moderne; întocmind vaste colecţiuni costisitoare, costând sume fabuloase, sacrificate din caseta Lor particulară.

Drept celebre colectii, putem menţiona acea a M. S. Regelui-Impărat al Italiei, Britisch Museum din Londra, a marelor Musee Europene, a colecţiei Academiei Române, în plină desvoltare, datorită D-lui Prof. C. Moisil, archeolog şi neobosit cercetător şi scriitor numismat.

Printre vechii români numismaţi şi medalişti se menţionează: Dimitrie A. Sturdza bărbat de stat, N. D. Krupenski, Alex. Şuţu, Dr. G. Severeanu.

Astăzi numismatica este cultivată de Prof. C. Moisil, Sân Georgiu şi alţii a căror colecţiuni şi studii de o deosebită valoare, prezintă pentru ştiinţa numismată românească, un deosebit orgoliu naţional.

Ca simplu cultivator al numismaticei şi medalisticei României Contemporane şi în dorinţa de a contribui, cu o cărămidă la Edificiul acestui aşezământ ştiinţific, bazându-mă pe prilejul trierei prin faţa obser-

vaţiunilor mele, a monetelor patriei noastre dela 1867 şi până în prezent, mi-am propus ca în acest op, să fac descripţia monetelor metalice româneşti, ce s'au bătut dela 1867 şi până la 1941 inclusiv, sistematizând totodată şi colecţionarea lor, în felul aranjamentului compoziţiei metalice, ordinea anilor de emisiune şi a valorilor lor crescânde, având în stânga „Aversul" (faţa) şi în dreapta „Reversul" (dosul) verso monetei, precum şi a erorilor sau falşurilor eventuale, după cum se va explica în text.

Această lucrare, nu este altceva decât un „îndreptariu" şi acesta a fost scopul principal al alcătuirei sale, prin care generaţiile viitoare, să poată lua cunoştinţă, cu osebit interes de monetele noastre ce s'au succedat în acest răstimp, şi să poată îndruma pe calea unei colecţionări sistematice monetare şi pe amatorii cultivărei numismaticei în general.

Cum pentru întocmirea lucrării de faţă, nu este exclus să nu se fi făcut loc diferitelor lacune şi care cu timpul se vor putea complecta de specialişti, totuşi am căutat pe cât mi-a fost cu putinţă. — mai ales în aceste timpuri de înălţare pentru reîntregirea neamului nostru — să expun şi câteva facsimile monetare precum şi fotografii după planşele monetare româneşti a micei mele colecţiuni, interesând epoca de care mă ocup; complectând totodată textul cu amănunţimile şi explicaţiile ce interesează numismatica românească.

Cu aceste câteva deslușiri, închei cuvântul meu dinainte.

DR. GEORGE P. de MACAROVICI

Câmpulung—Muscel
3 Iulie 1941.

Dr. George P. de Macarovici

MONETELE ROMÂNIEI CONTEMPORANE

1867—1941

Întrucât scopul publicării acestui op, este de a servi colecţionarilor numismaţi, drept îndreptariu, spre a putea face o colecţie de specialitate şi anume: a colecţiona moneta românească, cu prilejul de a se pune în slujba cauzei obţinerei unei colecţiuni pe cât mai completă în acest gen.

Punerea în valoare a monetelor româneşti, este pentru Patria noastră şi mai ales a tinerilor generaţii, un deosebit interes, căci prin cultivarea acestei laturi şi anume a numismaticei naţionale, se va da naştere în tineret unui nou impuls de iniţiativă şi cercetare, şi în domeniul vastului câmp de preocupări serioase şi dornice de realizări fructuase în vieaţa socială.

Descripţia monetelor din text serveşte pentru cunoaşterea de aproape a deosebirilor ce interesează emisiunile respective.

Întocmirea lor, a fost bazată pe aranjamentul ordinei lor metalice, în legătură strânsă cu a anilor lor de emisiune şi a valorilor crescânde, formându-se în colecţionare planşe speciale, în cadrul Domniei Regelui respectiv.

Sistematizarea colecţiunei, legându-se de cele descrise mai sus, a făcut ca monetele să fie aşezate în nişte planşe de lemn de tei sau stejar, groase de 8 mm. având diverse dimensiuni, după cum se va vedea mai departe.

Aşezarea monetelor pe aceste planşe, se face în o scobitură făcută în ea, după forma circulară a monetei, adâncimea scobiturei concordându-se, pe cât se poate cu grosimea monetei, ca astfel fiind plasată, să nu se mişte şi să formeze o suprafaţă

cu planşa în care a fost aşezată. (De notat planşele trebue să fie bine uscate şi apoi ţinute în locuri ferite de soare şi umezeală).

Distribuţia monetelor pe planşă, va fi făcută în ordine simetrică pe anii de emisiune; valorile monetare vor începe cu valoarea cea mai mică şi va urma (zic din stânga spre dreapta), spre valoarea cea mai mare, punându-se monetele toate amintite cu aversul (faţa) sus şi apoi în continuare de la valoarea cea mai mare, către cea mai mică spre dreapta cu reversul (dosul) monetei; aceasta bine înţeles pe aceiaş linie sau şir (formând primul an de emisie) şi apoi se vor continua cu ceilalţi ani, până la finele emisiunilor (unui gen de compoziţie metalică) complectându-se deci o planşă specială.

Această planşă cuprinzând scobiturile (adică locurile necesare pentru aşezarea monetelor ce interesează planşa specială), vor fi aşezate monetele; în dreptul şirului anilor de emisiune se va scrie anul şi sub fiece monetă, vizibil va fi scris valoarea sau cuvântul „eroare", „falş", etc. după care se va acoperi planşa cu un geam; şi care planşă urmează a fi ramată, având sus scris titlul planşei (colecţia monetară a domniei Regelui respectiv).

Numai o astfel de aşezare, va avea o simetrie perfectă şi o frumuseţă deosebită ca expunere.

Planşa de mai sus, fiind încheiată în spate cu clape mobile; spre a se putea umbla la ea, în scopul completărei colecţiei; va fi prevăzută sus de o verigă, de care poate fi atârnată pe perete. Deci aci constă partea practică, căci colecţia nu va ocupa loc mare, poate fi vizibilă în amănunţimile ei, spre a fi expusă ca expoziţie şi totdeodată cercetărilor.

Colecţia numismatică română este compusă pentru epoca dela 1867—1940 din planşe, a căror fotografii se află în text, (drept îndreptariu de colecţionare).

Aci redau dimensiunile planşelor.

Planşa Nr. 1 format 97 cm. × 32 cm. × 8 mm. (Cuprinde monetele de aramă şi compoziţie anii 1867—1906 din timpul domniei Regelui Carol I) p. 10.

Planşa Nr. 2 format 1 m. 12 × 35 cm. × 8 mm. (Cuprinde monetele de argint anii 1859—1914 din timpul domniei Regelui Carol I) p. 10.

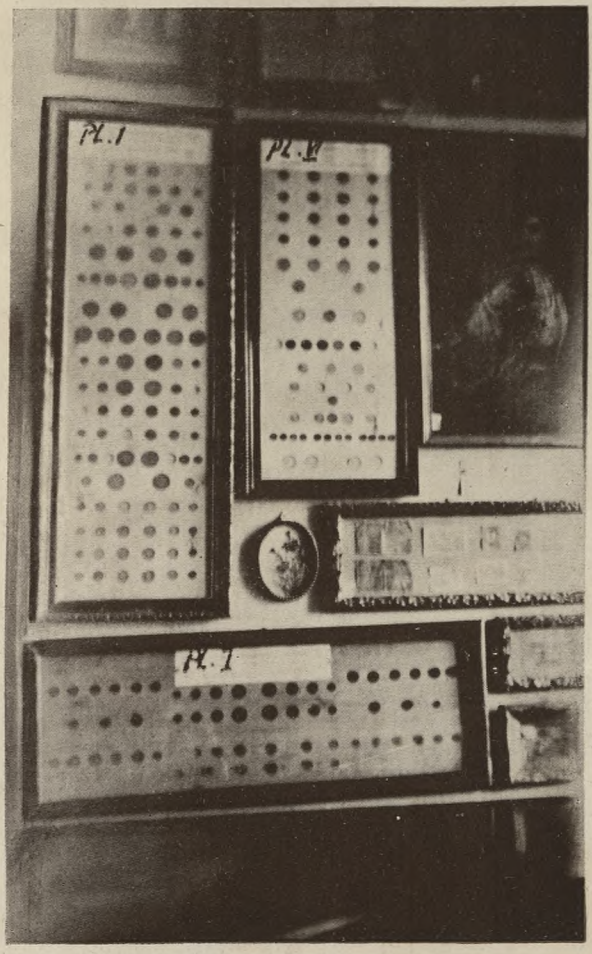

UN COLȚ NUMISMATIC ROMÂN

Muzeul Cavaler de Macarovici

1470

Planşa Nr. 3 format 25 × 32 cm. × 8 mm. Cuprinde monetele de aur a Regelui Carol I 1880—1906.

Planşa Nr. 4 şi 5 (combinate) format 44 × 32 cm. × 8 mm. Cuprinde monetele de aluminium şi nichel din timpul domniei Regelui Ferdinand I 1921—1924 şi cele de compoziţie a Regenţei (M. S. Regelui Mihai I) 1930 p. 31.

Planşa Nr. 6 format 83 × 34 cm. × 8 mm. Cuprinde monetele de metal (diverse compoziţii) din timpul domniei Regelui Carol II 1930—1940 p. 10.

Planşa Nr. 7 format 20 × 15 cm. × 8 mm. Cuprinde monetele de aur a Regelui Carol II.

CAPITOLUL I

A.

MONETELE PRINCIPATULUI ROMÂNIEI

1867

După venirea A. S. Principelui Carol I de Hochenzollern, pe Tronul României, s'au pus în circulaţie în 1867, primele monete metalice româneşti şi acestea confecţionate din aramă, în două emisiuni şi anume aceia a lui Watt & Comp. şi a lui „Heaton" având valorile de 1 banu, 2 bani, 5 bani şi 10 bani. Moneta pentru ambele emisiuni, are aceiaşi gravură, se cunoaşte emisia numai după numele gravorului, care se află scris pe monetă.

Descripţia monetei: ea este fără zimţi.

Pe *aversul* (faţa) şi în mijlocul monetei, se află valoarea monetei în cifre, sub care în litere capitale scrie: BANU sau BANI, iar imediat de desupt: 1867, acest ansamblu din mijlocul monezei, se află înconjurat de partea stângă de-o ghirlandă de

laur, ce se uneşte cu ghirlanda de stejar din dreapta, prin o panglică legată în formă de funtă cu două ochiuri, iar printre capetele funtei, care formează cu ghirlandele unite un unghiu, se află scris numele Casei de gravură: „Watt & Comp." sau „Heaton".

Pe *verso* (dosul) monetei, se află: Stema mare a Principatului Romaniei. In pavilionul da purpură al stemei, care e încadrată de coroana principatului, cuprinde în interior un scut mare împărţit în patru quadraturi, prevăzute cel de sus stânga şi jos dreapta de vulturul Valahiei, cu aripile ridicate la înălţimea capului său, stând în picioare, privind în faţă, gata de atac; iar quadratul de sus, dreapta şi cel de jos stânga, are un cap de zimbru, stema Moldaviei. Pe acest scut, în mijloc, la încrucişarea quadraturilor menţionate, se află suprapusă scutul stemei Casei de Hochenzollern — Sigmaringhen, a A. S. Principelui Carol I al României, din care se trage origina familiei noastre regale; acest scut este deasemenea împărţit în patru, prima de sus stânga şi cea de jos dreapta, are câmpul curat (adică blanc), iar cea de sus dreapta şi de jos din stânga riat de linii subţiri verticale (ceiace în heraldică când este scutul colorat, înseamnă că e de culoare neagră).

Acest scut dublu are aşezat pe deasupra — adică prevăzut de coroana princiară — care posedă dedesuptul său la vârf, un dublu chenar heraldic.

Intrucât Principatul României, fiind atunci un stat autonom de sub suzeranitataa Imperiului Otoman, stema principatului nostru de pe atunci, era prevăzută în stânga de o femeie stând în picioare, privind înainte şi sprijinind cu mâna sa stângă, vârful stâng de sus al stemei, iar mâna dreaptă ţinută în jos până în dreptul şoldului, având un paloş în mână (în direcţia umărului ei drept), iar dreapta stemei e sprijină, de labele de dinainte a unui Leu puternic, ridicat în picioare, ce priveşte cu mândrie stema, având coada ridicată, ceiace înseamnă autonomia principatului. Vulturul Valahiei şi zimbrul Moldaviei reprezintă stemele vechi ale Principatelor Unite române, fiind astfel aşezate spre a se reprezenta situaţia diplomatică a Principatului României în concertul Europei; după cum am menţionat mai sus. Subt acest ansamblu heraldic, se află o panglică ce por-

neşte dela picioarele femeei şi se termină la picioarele din dos ale leului, fiind cutată în două falduri; având pe suprafeţele ei înscripţia: „*Nihil sine Deo*“ în limba latină, ceiace se traduce în: „Nimic fără Dumnezeu“.

Pe revers; se observă sus deasupra stemei Principatului României, cuvântul: „România“ în litere capitale, scris sub formă de arc.

Dimensiunile monetelor sunt:

1 ban are diametru de 1 $^1/_2$ cm. şi grosimea de 1 mm.
2 bani „ „ „ 2 „ „ 1 $^1/_2$ mm.
5 bani „ „ „ 2 $^1/_2$ „ „ 2 mm.
10 bani „ „ „ 3 „ „ 2 $^1/_2$ mm.

iar greutatea lor crescândă dela 1 ban cu greutatea de 1 gr., până la 10 gr. greutatea monetei de 10 bani; considerând din punct de vedere a greutăţei proporţia 1 ban = 1 gram 10 grame = 10 bani.

---

*) De pe vremuri... Intrucât pe acea vreme valoarea leului (moneta) era mare, un leu valora 100 bani; moneta divizionară de 1 banu, servea mult sărăcimei, care putea cu minus din suma de 5 bani să-şi cumpere, fie două bucăţele de zahăr şi puţin ceai, cu puţină sare de lămâie. Iar pentru lumea avută, moneta de un banu, servea drept fise de jucat în cărţi: tabinet, concina, santase, maus, de Revelion şi alte sindrofii (reuniuni familiare).

Cu 15 bani se cumpăra un kgr. pâine neagră, cu un leu pe zi făceai piaţa, şi mai aduceai rest acasă; 70 bani plăteai o vadră de vin, şi cu 45 lei pe lună, trăia modest o familie de funcţionar.

MONETELE
DE
ARGINT ALE PRINCIPATULUI ROMÂNIEI.
1869

In acest an s'au pus în circulaţie primele monete de argint de un leu şi de 2 lei, având greutatea cea de 1 leu 5 grame, iar cea de 2 lei 10 grame, cu dimensiunile cea de 1 leu 23 mm. diametru şi grosimea de 1 $^1/_2$ mm. Moneta de 2 lei are diametru de 26 mm. şi grosimea de 1 $^1/_2$ mm. Fig. 1.

De această dată moneta pe **aversul** (faţa) ei, are pentru prima dată efigia Principelui Carol I privind spre dreapta, având favoriţi. De jur împrejur inscripţia : Carol I Domn al Românilor.

Fig. 1.

Pe revers, în mijlocul monetei, se scrie valoarea ei în cifre 1 sau 2 având dedesupt scris în capitale mari LEU sau LEI fiind împrejmuit de stânga de o ghirlandă de laur, ce este unită în dreapta jos cu una de stejar, prin o panglică. Dedesuptul panglicei pe câmpul monetei se află 1869, iar deasupra ramurilor ghirlandei unde sunt aproape de îmbucare, se află cuvântul: „România", moneda are zimţi.

Această monetă, după scurt timp a fost scoasă din circulaţie; fiind oprită, din cauza protestului Marilor Puteri: Austria şi Rusia, care nu au admis titulatura de Carol I Domn al Românilor.

Cauza retragerei imediate a acestei monete, se datoreşte „rarităţei" ei şi despre care se mai aminteşte de cei bătâni, ca de o legendă. Nu se cunoaşte numărul acestor piese existente în ţară, dar ştiu cum că: câte o piesă din fiecare din cele două valori există; întrucât le-am văzut la nişte particulari şi care le deţin cu scopul de a le specula şi dintre care am putut cu deosebită greutate, obţine facsimilu de 2 lei ce se află zincografiat în text.

1870

În acest an s'au pus în circulaţie, moneda de argint de un leu, având efigia Domnitorului Carol, însă de data aceasta cu „barbă", moneta este prevăzută de zimţi, având diametru 23 mm. şi grosimea de $1\,^1/_4$ mm., iar greutatea de 5 grame.

Aversul ei (faţa) este reprezentat prin efigia Domnitorului care priveşte spre stânga, având scris de jur împrejur Carol I Domnul României. Reversul (dosul) are două ghirlande de frunze de stejar, care sunt unite prin o panglică în formă de funtă cu două ochiuri. aceste ghirlande sunt aşazate în formă de arc. Pe câmpul cuprinzător al ghirlandelor se află valoarea monetei 1 LEU, iar dedesupt anul 1870.

1872

Primele monete de argint, fără efigia Domnitorului Carol, au fost puse în circulaţie în acest an şi anume: numai valoarea de 2 lei. Moneta este prevăzută cu zimţi, are greutatea de 10 grame, având diamatrul 27 mm. şi grosimea de $1\,^3/_4$ mm.

Aversul monetei (faţa) este reprezentată prin două ghirlande de frunze de stejar, care sunt unite jos prin o panglică înodată sub formă de funtă cu două ochiuri. Fig. B.

Aceste ghirlande sunt aşezate sub formă de arc, a căror

capete trec peste diametrul monetei cu cca 2 mm. Pe câmpul de deasupra, cuprinzător dintre capetele ghirlandelor, se află scris sub formă de arc în litere capitale mari: ROMÂNIA.

In mijlocul monetei, pe câmpul înconjurător al ghirlandelor amintite, se află scrisă valoarea monetei, în prim rând cifra 2, dedesubtul ei, cuvântul LEI.

Acum, pe reversul (dosul) monetei, se află stema principatului, care este de format mare ca execuţie şi cuprinde aproape complect reversul monetei.

Descripţia stemei monetei din 1872, se deosebeşte de cea din 1867, prin aceia că în locul femeei, ia loc cel de al doilea Leu.

Fig. B.

Sub stemă se află anul emisiunei în cifre: 1872, în stânga acestui număr, se află numele gravorului: „Stern", iar în dreapta anului de emisiune se găseşte:

1873

Cu acest an, s'a îmbogăţit emisiunea monetei de argint, prin aceia că s'au emis valorile de 50 bani, 1 leu şi 2 lei şi care în afara acelei de 50 bani descrisă mai jos, au aceiaşi gravură la avers şi revers ca şi emisiunea din 1872, şi ca greutate şi dimensiune a celor respective din 1870 şi 1872.

Descripţia monetei de 50 bani: aversul are între ghirlandele de stejar cifra 50 sub care scrie în capitale: BANI, iar deasupra în arc cuvântul „ROMÂNIA". Reversul deasemenea îl formează două ghirlande de frunze de stejar în formă de arc, care sunt unite jos la mijloc prin o panglică sub formă de funtă, având două ochiuri, iar între capetele funtei se află nu-

1470

mele gravorului „Stern", iar în câmpul din mijlocul monetei, care este arcat de ghirlandele amintite, se află în format mare coroana princiară, sub care în cifre mici anul emisiunei: 1873.

Sus între capetele ghirlandelor se află. . . . . Diametrul monedei de 50 bani, este de 18 mm., grosimea de 1 mm., greutatea de $2^1/_2$ gr. Fig. B_1.

In anul 1874 s'a emis o nouă monetă de argint de 1 leu: iar în anul 1875 monete de argint de 2 lei.

Ambele aceste monete; au aceiaşi gravură ca a monetei descrisă la anul 1872.

1876.

In acest an s'au pus în circulaţie monete de argint, valorile 50 bani, 1 leu, 2 lei, de acelaşi model ca cele de mai sus.

1879

După războiul Româno-Ruso-Turc dela 1877—78, unde armatele ruso-române de sub comanda Domnitorului Carol I al României, au cules lauri la Plevna, Griviţa, Opanez etc., datorită căror, s'a obţinut independenţa României; s'au pus în circulaţie *moneta de aramă* de 2 bani, având anul 1879.

De această dată, monetele de aramă au şi ele efigia Domnitorului Carol I pe avers (faţa) îndreptată către stânga, iar de jur împrejurul ei, în litere capitale scrie: Carol I Domnul României, sub gâtul efigiei se află numele gravorului: „Kulrich".

Pe revers (dosul) monetei se află stema principatului României independente, lucrată fin. Deasupra stemei, sub formă de arc scrie în litere capitale: „ROMÂNIA". Fig. C_1.

Stema cuprinde exact mijlocul monetei, căci dedesubtul ei scrie în arc valoarea monetei: 2 BANI; iar de stânga pe linia diametrală: 18 şi pe dreapta ei 79, ceiace însemnează anul 1879.

Stema are forma unui scut, prevăzut deasupra de coroana princiară, este împărţit în 4 quadraturi, în care cea din stânga sus are marca Valahiei (un vultur), în dreapta sus e marca Moldaviei (un cap de zimbru), în jos stânga este marca Olteniei un Leu în picioare sărind din coroană, picioarele de din dos nu

se văd, iar privirea sa este spre stânga, cu labele de dinainte ridicate, şi în dreapta jos este marca Dobrogei (eliberate); doi delfini, ce se privesc cap în cap, având cozile ridicate sinuos în poziţie verticală. Exact pe mijlocul acestui scut, la întretăierea quadraturilor, se află suprapus. blazonul Casei de Hochezollern Sigmaringen a A. S. Principelui Carol I Domnitorul României, din a cărei case este originea. Acest blazon este deasemenea împărţit în patru. Quadratul din stânga sus şi cel din dreapta jos sunt blanc, cel din dreapta sus şi stânga jos sunt riate de linii dese verticale, care semnifică când blazonul este colorat, atunci acel quadratur este negru.

Fig. C 1

Tot această stemă în totalitatea ei, se afla aşezată în un pavilion de purpură, având sus nodurile din stânga şi dreapta înodate de franjuri; cel din mijlocul celor două este acoperit de coroana principatului.

Sub stemă la vârful ei de jos, se află o panglică lejeră cu două cute având pe ea scris în latineşte: „Nihil sine Deo", adecă: „Nimic fără Dumnezeu", iar la mijlocul panglicei atârnă ordinul „Steaua României".

Între numerile 18 din stânga şi numărul 2 dela BANI, se află litera B, iar între numerile 79 şi BANI se află un spic de grâu, cu vârful către număr.

Moneta este fără zimţi. Greutatea ei este 2 grame, având grosimea de $^3/_4$ mm. şi diametru 20 mm.

1880

În acest an s'a pus în circulaţie, altă emisiune a monetei de aramă de 2 banil, a fel ca cea din 1879; având drept diferenţă schimbarea anului în 1880.

Tot în acest timp, s'au pus în circulaţie pentru întâia dată, monetele de argint de 5 lei, format mare având diametru de 36 mm. şi grosimea de 2 ½ mm., iar greutatea de 25 grame Moneta este prevăzută cu zimţi pe margine. S'au făcut două emisiuni, deosebirea între prima şi a doua este: că la prima numele gravorului: „Kullrich" se află exact sub gâtul efigiei de pe avers (faţa); pe când la a doua emisiune cuvântul „Kul-

Fig. E 1, 2

lrich" începe din dreptul colţului din stânga efigiei, exact deasupra celei a 3-a parte ce cadrează circonferenţa ramei monetei, socotindu-se din colţul stâng de jos al gâtului şi care nume este exact paralel concentric. Fig. E 1, 2.

Moneta pe avers are efigia, care priveşte spre stânga şi de jur împrejurul său stă scris cu litere capitale: CAROL I DOMNUL ROMÂNIEI.

Dosul (reversul) verso monetei, cuprinde în mijloc stema principatului în format îngust, având scris pe deasupra sub formă de arc „ROMÂNIA".

In stânga stemei se află la mijloc cifra 5, iar în dreapta stemei, la mijloc este litera „L", ceiace înseamnă valoarea 5 lei.

Sub stemă la vârf, unde se află ordinul „Steaua României"

se află în cifre anul emisiunei: 1880. In dreapta anului se află un spic de grâu, cu vârful spre litera „L", iar în stânga anului se află un „B" capital (format mic).

Descripţia stemei este identică, cu cea a monetei de aramă de 2 bani din anul 1879 (a se vedea la 1879).

1881

De această dată, toate valorile emisiunei de argint şi anume de 50 bani, 1 leu, 2 lei şi 5 lei, au pe avers (faţa) monetei, efigia Domnitorului.

Deosebirea monetei de aceia a emisiunei din 1880, este că pe avers la toate valorile efigia priveşte spre dreapta, şi că în jurul ei stă scris: „CAROL I DOMNUL ROMÂNIEI" şi sub gâtul efigiei exact la mijloc se află numele gravorului: „Kullrich". Monetele sunt cu zimţi. Moneta de 5 lei, are în stânga stemei între anul emisiunei 1881 şi cifra 5, pe litera B; pe când valorile de 50 bani 1 leu şi 2 lei, au în acelaş loc între anul emisiunei şi cifra ce indică valoarea monetei, pe litere V în capital.

Monetele după valori, au aceleaşi dimensiuni şi greutăţi, ca şi monetele respective de argint din emisiunile trecute.

CAPITOLUL II

B.

MONETELE REGATULUI ROMÂNIEI

La 14 Martie 1881

fiind proclamarea Regatului Român ; Înaltul Guvern spre a proslăvi această mare zi, a dispus baterea unei noui serii de monete de argint de 5 lei, în trei emisiuni, şi anume:

Prima emisiune şi a doua se aseamănă ca gravură cu emisiunea de dinainte de 14 Martie 1881, în ceiace priveşte aversul şi reversul monetei şi a zimţurilor, dimensiunei şi greutăţei. Singura deosebire, că pe avers (faţa) monetei, de această dată scrie: CAROL I REGE AL ROMÂNIEI. Fig. F.

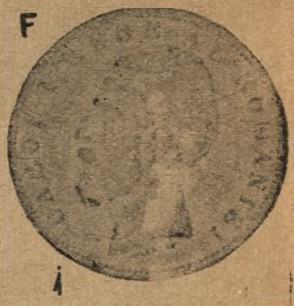

Insă şi aceste două emisiuni au o deosebire, la I-a, litera G dela Rege este prelung, pe când la a II-a este îngroşat. Fig. F 1, 2.

Emisiunea III-a a monetei de 5 lei e deosebită, că nu mai are zimţi, ci legenda: „Patria şi dreptul meu", iar litera G dela Rege este lucrată normal în deosebi a celor două din urmă.

Stema monetei de pe revers, este format mare, cuprinde întreaga suprafaţă din dos a monetei, lăsând loc liber pentru indicarea valoarei: 5 în stânga ei la mijloc

şi literei L din dreapta; jos se află anul emisiunei 1881, având în stânga litera B, iar în dreapta un spic de grâu. Fig. G.

In anii 1882 şi 1883 s'au bătut noui monete de argint de 5 lei, care au acelaş avers şi revers, dimensiune şi greutate ca a monetei de 5 lei, emisiunea III anul 1881 (Regatul României) şi se deosebeşte numai prin schimbul anului emisiei 1882 sau 1883.

Deasemenea s'a bătut în 1882 moneta de aramă de 2 bani, având pe avers efigia cu privirea spre stânga şi de jur împrejur scris: CAROL I REGE AL ROMÂNIEI, sub gâtul efigiei, se află numele gravorului: Kullrich. Fig. F 1.

Reversul monetei posedă stema care e descrisă la emisia din 1879, cu deosebire, că este de format mare şi care cuprinde întreaga monetă, lipsind cuvântul „ROMÂNIA", care se află la aversul emisiei din 1879, având în stânga şi dreapta stemei în dreptul razei monetei cifrele 1882, ce indică anul emisiunei, iar de dedesubtul stemei se află valoarea monetei.

Fig. G.

În anii 1883, 1884 şi 1885, s'au bătut monete noui de aramă de 5 bani, având aversul şi reversul descris al emisiei din 1882, cu deosebire a schimbărei anilor de emisie.

1884

Emisiunea acestui an a monetelor de argint, constă din valorile 50 bani, 1 leu şi 5 lei, care nu se deosebesc de emisia III-a a anului 1881 Carol I Rege al României, decât prin anul emisiei, care este 1884 şi că monetele de 1 leu şi 5 lei au stema pe revers (dos); pe când moneta de 50 bani pe revers are valoarea 50 bani sub care se află anul emisiunei 1884 înconjurată de două ghirlande de stejar, legate jos la mijloc prin o panglică, sub formă de funtă, cu două ochiuri.

Monetele de 1 leu, spre deosebire a celor din 1881, au litera B la mijloc, la stânga stemei, între cifra valoarei (1) şi anul emisiei, în loc de V.

1885

Aceleaşi valori de 50 bani, 1 leu şi 5 lei s'au bătut ca în 1884, având aceiaşi descripţiune.

1894

Abia acum după nouă ani, se pun în circulaţie monete noui de argint de 50 bani, 1 leu şi 2 lei, cu zimţi de aceiaşi dimensiune şi greutate ca cele precedente.

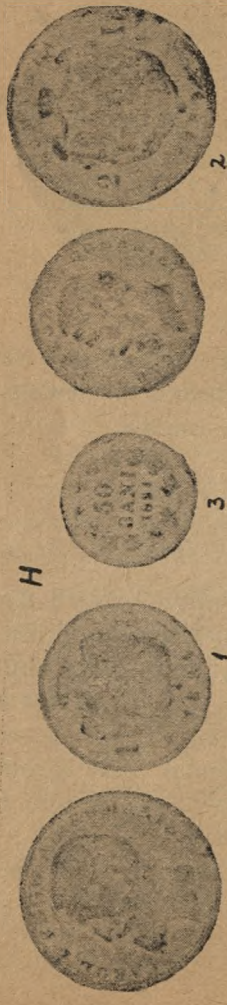

Aversul (faţa monetei) este reprezentată prin efigia Regelui Carol I, având barba mare crescută şi ascuţită, privind către stânga ; iar de jur împrejur scris: CAROL I REGE AL ROMÂNIEI, sub gâtul efigiei a cărei vârf stâng, aproape atinge cercul de perle ce împodobeşte în genere marginea monetei, stă scris către colţul din dreapta a gâtului, ce este de 2 mm. depărtat de margine, numele gravorului: „A. Scharff".

Pe revers (dosul) verso monetei, se află scris sus deasupra stemei, sub formă de arc, cuvântul: ROMÂNIA, iar dedesubtul stemei, este anul de emisiune 1894. Fig. H.

Mijlocul monetei, între inscripţiile menţionate mai sus, cuprinde stema Regatului în formă puţin lunguiaţă, asemănătoare cu a primei emisiuni a monedei de argint din 1881 H_2.

De stânga stemei este cifra 1 sau 2 şi de-a dreapta litera L ceiace reprezintă valoarea monetei 1 leu sau 2 lei.

Aversul (faţa) monetei de 50 bani este asemănător monetei de 1 şi 2 lei a acestei emisii; reversul (dosul) are în mijloc cifra 50 sub care în capitale stă scris „BANI", iar sub aceasta anul emisiei 1894, acestea toate sunt înconjurate de un nou soiu de

ghirlande de frunze de stejar, care la mijlocul de jos se unesc crenguleţele între ele (lipseşte panglica) de care se pomeneşte la emisiunile amintite mai sus, la partea de sus capetele ghirlandelor aproape se îmbucă, lăsând o distanţă de 1 mm. Fig. H $_3$.

1900

Această nouă emisiune a monetei de argint de 50 bani, 1 leu şi 2 lei posedă la revers şi avers, aceiaşi stemă şi efigie, având aceiaşi dimensiune şi greutate ca a monetei din 1894.

S'au pus în circulaţie monedele de aramă de 1 ban şi 2 bani, aversul şi reversul sunt la fel a celor descrise la emisiunea 1879, atât că pe avers scrie: Carol I Rege al României. Fig. I, I $_1$.

Acum vedem că în această emisiune cuprinde şi monetele de argint de toate valorile şi anume de 50 bani, 1 leu, 2 lei şi de 5 lei, greutatea şi dimensiunile sunt a celor similare din emisiunile precedente de argint

Aversul şi reversul monetelor de 50 bani, 1 leu şi 2 lei, sunt aceleaşi ale emisiunei 1900, cu iscălitura gravorului „Scharf" sub gâtul efigiei, cu deosebire moneda de argint de 5 lei este cu zimţi, are stema mare identică cu aceia a emisiunei a III-a din 1881 şi efigia cu barba rotundă, având sub gât numele gravorului „Kullrich".

S'au preschimbat de această dată monetele de aramă, înlocuindu-se cu cele de nichel având valorile de 5 bani, 10 bani şi 20 bani. Aversul monetei cuprinde în mijloc cifra (valoarei monetei) deasupra în arc scrie: ROMÂNIA, dedesubtul cifrei, în litere arcuite scrie: BANI, la stânga şi dreapta monetei câte un punct desparte cele două inscripţii. Fig. I $_2$.

Reversul (dosul) monetei, cuprinde o coroană mare (coroana de fier a M. S. Regelui Carol I) dedesubt anul în cifre:

1900. Această grupare se află înconjurată sub formă circulară de o branşă (ghirlandă de frunze de laur) în stânga şi de o altă ghirlandă de stejar în dreapta, legate jos îngust de tot, de o funtă cu două ochiuri; moneta nu are zimţi.

Diametru:

5 bani = 18 mm. 10 bani = 22 mm. 20 bani = 25 mm.
grosimea = 1 mm. $^1/_2$ grosimea = 1 mm. $^1/_3$ grosimea = 2 mm.
greutatea = 2 gr.^{900} greutatea = 4 gr.^{300} greutatea = 7 gr.^{100}

1905

În acest an, s'a pus în circulaţie monete de nichel şi anume valorile de 5, 10 şi 20 bani, găurite la mijloc. Fig. K.

Moneta nu are zimţi, se prezintă simplă ca execuţie, aversul este prevăzut în jumătatea superioară de inscripţia în arc: . . . BANI (valoarea monetei respective); sub linia mediană, deoparte şi alta a găurei, câte o mică ornamentaţie rotundă, de-

desubt se află anul emisiei: 1905. Reversul este prevăzut cu o mare coroană regală în treimea superioară a monetei, deasupra găurei. Gaura este flancată de stânga şi de dreapta de cozile cutate în trei, cu vârfurile resfrânte în afară, a panglicei ce formează un arc paralel cu marginea monetei, pe care panglică scrie: ROMÂNIA.

1906

Emisiunile monetelor de nichel de 5, 10 şi 20 bani din acest an şi care sunt în număr de 2, au aceiaşi descripţie cu a acelor din 1905. Fig. K $_2$.

Deosebirea emisiunei I de acea de a II este, că pe revers sub panglică în dreptul literei A din cuvântul România se află litera J adică Jubileu (aceasta este emisia II zisă jubiliară, pe când la cea I-a lipseşte J, fiind câmpul curat.

MONETA JUBILIARĂ DE ARGINT

1906

Împlinindu-se 40 ani de Domnie a M. S. Regelui Carol I al României, odată cu serbarea a 40-a a Căpităniei Sale, s'a pus în circulaţie monetele jubiliare de argint de 1 leu şi 5 lei. Moneta de 1 leu având greutatea de 5 gr. diametru de 20 $^1/_2$ mm. şi grosimea de 20 mm.; moneta este prevăzută de zimţi.

Aversul, reprezintă efigia către stânga A. S. R. Principelui Carol, având faboriţi, de jur împrejur scrie: CAROL I DOMNUL ROMÂNIEI; sub gâtul efigiei numele gravorului A. Michaux, iar dedesubt în arc, scrie valoarea: 1 LEU, având câte o stea de o parte şi alta. Fig. L.

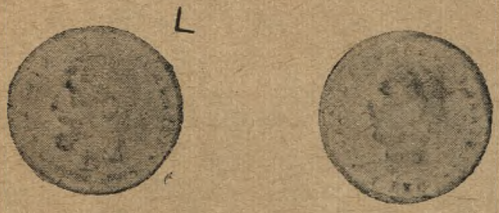

Fig. L.

Reversul (dosul) monetei de 1 leu, reprezintă efigia cu barba plină, având privirea spre stânga; şi scris de jur împrejur: CAROL I REGE AL ROMÂNIEI; în continuare între două stele: 1866—1906, iar sub gâtul efigiei iniţialele A. M.

Pentru moneta de 5 lei, aversul şi reversul, sunt aceleaşi ca a monetei de 1 leu; deosebirea este schimbarea valoarei în 5 lei, diametru de 37 $^1/_2$ mm. şi grosimea 2 $^1/_2$ mm., iar greutatea de 25 grame.

MONETELE JUBILIARE DE AUR

Comemorând 40 de ani de glorioasă domnie a Regelui Carol I.

S'au bătut următoarele monete de aur, având valorile de 12 lei 50 bani; 20 lei, 25 lei, 50 lei şi de 100 lei aur.

Moneta de 20 lei aur şi de 100 lei aur are aversul şi reversul identic ca al monetelor jubiliare de argint din 1906. Fig. M.

Monetele de 12 lei 50 de aur şi cele de 25 lei aur au pe avers efigia M. S. Regelui Carol I privind spre stânga, având scris de jur împrejur: Carol I Regele României.

Reversul acestor monete reprezintă un vultur cu aripile întinse, având în ghiare simbolurile regale.

Fig. M.

Moneta de 50 lei aur, are aversul la fel ca a celei de 25 lei; reversul însă reprezintă pe Regele Carol I, călare pe cal, privind spre stânga.

1910

Noile monete de argint de 50 bani, 1 leu şi 2 lei au pe avers (faţa) lor, efigia cu barba lunguiaţă cu vârf, privind spre stânga, având de jur împrejur scris: CAROL I REGE în partea

stângă a monetei; iar în partea dreaptă: AL ROMÂNIEI, sub gâtul efigiei jos, aproape de marginea monetei care formează un lanţ de perle, alternând una rotundă şi alta lunguiaţă, vedem scris numele gravorului „TASSET". Fig. 1.

Dimensiunile şi greutatea sunt asemenea cu a celorlalte emisiuni a monetelor de argint. Reversul (dosul) verso, acestei emisiuni la moneta de 1 leu şi 2 lei; este reprezentat 1 lan de grâu, în parte cosit şi cu snopi, pe unde trece o ţărancă în costum naţional moldovenesc, torcând, mergând spre dreapta. Deasupra orizontului lanului, în stânga şi în spatele ţărancei, scrie pe marginea monetei: ROMÂNIA, iar în dreapta cifra 1 sau 2 şi dedesubt LEI reprezentând valoarea monetei. In partea de jos şi spre dreapta în faţă un grup de snopi, paralel cu marginee monetei, în arc scrie anul emisiunei: 1910.

Monetele acestei emisiuni sunt foarte artistic gravate.

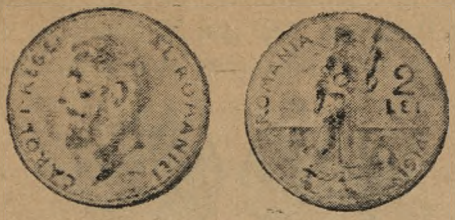

Fig. 1.

Numai moneta de 50 bani, a acestei emisiuni are aversul schimbat şi anume mijlocul îl formează o bogată creangă de măslin, culcată dela stânga sus spre dreapta jos, prevăzută cu trei ramuri mai mici, având în total 10 măsline şi cu cotorul crengei apropiat de marginea din faţă, jos stânga monetei. Deasupra acestei crengi, ce formează mijlocul monetei, se află o mare coroană regală.

In arc paralel cu marginea stângă a monetei se află scris: ROMÂNIA, iar în dreapta 50 BANI.

Sub creanga de măslin jos este anul emisiunei: 1910.

Ultimele emisiuni ale monetelor de argint din timpul domniei M. S. Regelui Carol I, au fost în anii 1911, 1912 şi 1914, având aceleaşi valori şi gravuri ca aceia descrisă la emisiunea din 1910. Fig. 1.

MONETELE REGELUI FERDINAND I (1914—1927)

1921

Hârtiele monete divizionare de 10 bani, 25 bani şi 50 bani, emise în Moldova, în timpul războiului mondial (1917 Iunie), retrăgându-se; s'au pus în circulaţie monetele de aluminiu de 25 bani şi de 50 bani.

Aceste monete au o înfăţişare simplă, uşoare prin felul metalului, nu au zimţi pe margini şi sunt găurite la mijloc. Cele de 25 bani au diametrul de 19 mm., grosimea de 1 mm. şi greutatea de 0,900 gr. Cea de 50 bani are diametru de 21 mm., grosimea de 1 $^1/_2$ mm., greutatea 1,200 gr. Fig. 2

Fig. 2.

Aversul (faţa) monetei, cuprinde în mijloc cifra 25 sau 50 şi coroana regală, aşezate orizontal simetric pe diametru monetei, dedesubt în litere capitale valoarea: BANI, iar dedesubtul valoarei se află presat numele gravorului: „Ausucum".

Reversul (dosul) monetei, cuprinde în jumătatea superioară un vultur cu aripile întinse, pregătit de sbor, având privirea îndreptată spre dreapta, în jumătatea inferioară, sub gaură scrie în capitale: ROMÂNIA, iar dedesubt anul emisiunei: 1921.

1924

Monetele acestei emisiuni sunt, dintr'un aliagiu de aramă, cu nichel; ele au înlocuit valorile hârtiilor monete de 1 leu şi 2 lei, emise în 1920.

Aceste monete, au fost marcate cu titlu de: „Bun pentru 1 leu" sau pentru 2 lei, servind drept monetă circulatorie.

Aversul (faţa) cuprinde în jumătatea superioară, inscripţia sub formă de arc: BUN PENTRU; în jumătatea inferioară în arc sunt două branşe de spicuri de grâu, unite la mijloc jos între ele. Mijlocul monetei cuprinde cifrele 1 sau 2 sub care scrie valoarea LEU sau LEI. Fig. 3.

Fig. 3

Reversul monetei cuprinde tot mijlocul său, în întregime Stema României mari (cea mijlocie) adică Scutul Ţării, având pe deasupra coroana regală. Acest scut este susţinut, de labele de dinainte a doi Lei, aşezaţi privind faţă în faţă, ridicaţi în picioare, având cozile ridicate, picioarele fiind sprijinite pe o panglică în trei cute, sub scut se afiă ordinul Steaua României. Deoparte şi dealta a stemei trei stele. Deasupra stemei se află scris în arc: ROMÂNIA, iar dedesubt anul emisiunei: 1924.

Scutul stemei cuprinde în întregime: un vultur cu aripile ridicate, ţinute vertical, având privirea către stânga, iar în ghiare ţine ridicat câte un paloş, pe pieptul său stă scutul mijlociu, având quadraturile ce reprezintă stemele Valahiei, Moldovei, Dobrogei, Olteniei, Banatului, Ardealului şi Bucovinei. Deasupra acestui scut, la mijloc, se află scutul Casei de Hohenzollern (descris în altă parte) din care îşi trage origina Casa Regală.

Monetele au zimţi.

Diametrul monetei de 1 leu este de 21 mm., grosimea de 1 mm. şi greutatea de 3,550 gr.

Moneta de 2 lei are diametrul de 24 $^1/_2$ mm., grosimea de 1 $^1/_2$ mm. şi greutatea de 6,700 gr.

Aceste monete au fost de două emisiuni, emisiunea doua se deosebeşte de întâia că are o linie frântă deasupra nodului legăturei spicelor; ce dintâiu are câmpul curat. Fig. 3 $_2$.

Notă. La aceste valori de 1 leu şi 2 lei, s'au produs erori de imprimare şi anume că aversul (faţa) nu s'a imprimat deloc, fiind câmpul blanc, astfel că numai dosul monetei este imprimat.

MONETELE REGENŢEI DIN 1930
(M. S. REGELUI MIHAI I)

1930

Regenţa a emis monete metalice de 5 lei şi 20 lei cu efigia M. S. Regelui Mihai I. Aceste monete de aliagiu de bronz, au pe margini zimţi.

Aversul cuprinde în mijloc efigia M. S. Regelui, având de jur împrejur înscripţie: * * * MIHAI I * * * REGELE * ROMÂNIEI * * * iar jos sub gâtul efigiei: 1930. Efigia priveşte spre stânga.

Fig. N.

Reversul (dosul) cuprinde stema mică a României mari, deoparte şi dealta a coroanei se află câte o stea, la colţurile de sus a scutului se află iar câte o stea, la stânga scutului în mijloc este valoare în cifre: 5, iar dedesubt o stea, în dreapta cuvântul: „LEI", iar dedesubt o stea, iar în colţurile inferioare ale scutului sunt câte un spic de grâu. Fig. N.

Această monetă a avut trei emisiuni, deosebirile sunt: la emisia I sub stema ţării câmpul e curat. Emisiunea II are pe acest câmp litera H. Emisiunea III are iniţtalele KN. Fig. N_1, N_2

Diametrul monetei de 20 mm., grosimea $1\ ^1/_2$ mm., greutatea $3\ ^1/_2$ gr.

Moneta de 20 lei, are aversul la fel ca a celei de 5 lei. Reversul (dosul) însă reprezintă o alegorie: patru fete în costume naţionale, personificând România şi cele trei provincii unite, pe linia diametrală, la stânga, se află valoarea în cifre: 20 şi la dreapta LEI.

Pe câmp şi sub picioarele fetelor, la emisiunea I este câmpul curat. Emisia II are litera H. şi emisia III literile K. N.

Diametrul monetei de 20 lei este 26 mm., grosimea 2 mm. şi greutatea $7\ ^1/_2$ gr.

Monetele Regelui Ferdinad I 1914—1927.

Planşa 4.

1921

Av. — V.

25 bani — 50 bani — 50 bani — 25 bani

Em. I. — 1924

1 leu — 2 lei — 2 lei *) — 2 lei — 1 leu

Em. II.

1 leu — 2 lei — 1 leu *) — 2 lei — 1 leu

Planşa 5.

Monetele Regelui Mihai I (Regenţa) 1930

Em. I. — 1930

Av. — V.

5 lei — 20 lei — 20 lei — 5 lei

Em. II. 5 lei — 20 lei — 20 lei — 5 lei

Em. III. 5 lei — 20 lei — 20 lei — 5 lei

*) Eroare.

MONETELE REGELUI CAROL II

1930—1940

Emisiunea Restauraţiei 1930.

S'au pus în circulaţie monete de bronz, având valorile de 10 şi 20 lei, ele au fost bătute în trei emisiuni succesive, fiind prevăzute cu zimţi.

Aceste monete pe avers, sunt prevăzute cu efigia Regelui Carol II privind spre stânga, cuprinzând complect mijlocul monetei, având în stânga sub formă de arc legenda în capitale: CAROL II REGELE, iar în dreapta: ROMÂNILOR. Sub gâtul efigiei şi pe marginea bordurei, paralel cu perlele bordurei se află numele gravorului: A. LAVRILLIER. Fig. O.

Fig. O.

Reversul (verso) monetei cuprinde pe toată suprafaţa sa stema personală a Regelui Carol II, înfăţişată prin un vultur mare stând în picioare, având aripile ridicate strânse, capul încoronat privind spre stânga, având în plisc o cruce lunguiaţă în poziţie verticală.

Vulturul ţinând în ghiara din stânga, un paloş cavaleresc în poziţie oblică spre stânga, iar în ghiara din dreapta sceptrul regal, care e oblic spre dreapta, pe pieptul vulturului se află scutul format mare în pentagon cu vârful în jos, având cifra regală doi C în formă de X prevăzuţi de coroana regală.

Sub coada vulturului jos se află anul emisiunei: 1930.

In stânga aripei vulturului, la jumătatea diametrului monetei, se află valoarea monetei 10 sau 20, iar în dreapta la aceiaşi poziţie: LEI.

Emisiunile fiind patru; se deosebeşte emisiunea II-a, III-a şi IV-a de cea dintâi, că respectiv la fiecare, pe lângă anul emisiei 1930, se află două liniuţe, unul sau două puncte. Fig. O $_{1, 2, 3}$.

Diametrul monetei de 10 lei este 23 mm., grosimea 1 $^1/_2$ mm., greutatea 3,400 gr.

Diametrul celei de 20 lei este 27 mm., grosimea 2 mm., greutatea 6,500 gr.

Notă. Un deosebit interes numismatic, au stârnit falsurile acestor monete. Vom cita cele mai de seamă; acelea a lui . . . . . Catrinescu-Dragoslavele, falsuri cunoscute de 20 lei. Emisiunea I, II, IV. De 10 lei emisia II-a. Falsurile emisia II-a sunt cele mai cunoscute şi sunt de două categorii, unele din bronz, altele din fier. Cele din fier sunt excelent perfect executate, probabil că se bronzau în urmă; în stare de fier sunt negre. Un fals interesant de 10 lei, prost executat bombat la mijloc, având reversul situat în aşa poziţie, că privind avers în raport cu revers, ele formează un X. O curiozitate s'a observat la o monetă de 10 lei, veritabilă, la care marginea monetei jumătate era netedă şi restul jumătăţei cu zimţi.

1932

Emisiunea acestui an, este caracteristică prin baterea monetei metalice de 100 lei, de argint, într'un procent oarecare; pe aversul acestei monete efigia Regelui Carol II, priveşte spre dreapta, având de jur împrejur scris: „Carol II Regele Românilor 1932, sub gâtul efigiei se află numele gravorului: A. Lavrillier.

Reversul este format din două branşe de laur, legate jos de o brăţară groasă formată din trei linii verticale, branşele de laur şi ele sunt pe linia mediană cuprinse de aceiaşi brăţară. Brăţara înseamnă cei trei regi ai Dinastiei domnitoare. Branşele în partea superioară, cuprind din ambele părţi stema ţării, care este aşezată tocmai în jumătatea superioară a monetei (stemă descrisă în alt capitol, mai sus).

Sub stemă se află valoarea monetei: 100 şi sub aceasta cuvântul: LEI. Fig. P_1.

Se cunosc două emisiuni a acestor monete: aceia franceză care este descrisă mai sus, cea engleză se deosebeşte prin aceia că pe avers sub efigie, anul emislei este prevăzut de ambele părţi, cu câte o liniuţă orizontală: — 1932. — Monetele sunt cu zimţi. Fig. P_2.

Diametrul monetei este de 30 mm, grosimea de 1 $^1/_2$ mm., greutatea de 14 gr.

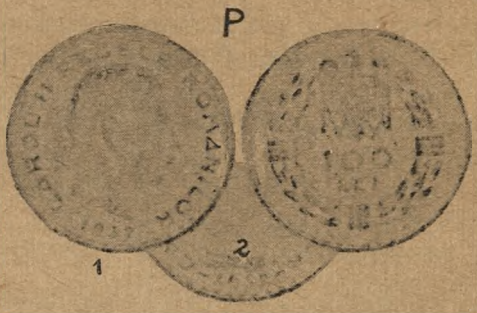

Fig. P 1, 2.

Emisiunea întâia a fost falşificată excelent, dar din un aliaj, în care arama predomină, fiind argintate uşor, ştergându-se cu radieru argintul, se observă falşul, moneta are sunet. O altă falşificare, care privea compoziţia, moneta fiind puţin mai subţire, care la încercarea sunetului fiind mai friabilă, se spărgea în două, trei bucăţi. Reversul ei fiind nereuşit, se observă uşor falşul.

1935

Împlinindu-se cinci ani dela restaurare, s'au bătut monetele de argint de 250 lei; la avers efigia priveşte spre stânga având legenda: CAROL II REGELE ROMÂNILOR. Vârful gâtului efigiei se apropie la o distanţă de 2 mm. de marginea monetei sub gât, la vârf este anul emisiei 1935 şi iscălitura gravorului I. Jalea. Reversul cuprinde în întregime stema României, iar dedesupt în mic, valoarea monetei: 250 LEI. Moneta este cu zimţi străbătută de o linie sinuoasă subţire. Moneta are sunet.

Diametrul este de 28 $^1/_2$ mm., grosimea 2 mm., greutatea de 13,20 gr. Fig. R.

Şi această monetă s'a falşificat (nu vorbim de falşurile impecabile, unde numai cu un cântar foarte precis şi sensibil se cunoştea veritabilitatea monetei). Dar aci menţionăm falsul grosolan, din o compoziţie unde domina nichelul, având culoare negricioasă, execuţie proastă de imprimare.

Fig. R.

1936

Retrăgându-se din circulaţie monetele de 100 lei, emisia 1932; întrucât începuse a se inunda piaţa cu falsuri, s'au emis monete de nichel format mic de 100 lei, însă care au proprietatea să fie atrase de magnet, nu au sunet metalic, sunt prevăzute cu zimţuri traversate de o linie sinuoasă. Fig. T, T_1.

Fig. T, S, 1.

Aversul cuprinde efigia privind la stânga, având legenda: Carol II Regele Românilor, sub gâtul efigiei spre colţul drept se află numele gravorului I. Jalea. Reversul între cele două ghirlande de laur şi stejar care nu se unesc jos, se află scutul stemei ţărei, prevăzut sus de coroana regală; jos la vârful scutului între capetele ghirlandelor se află anul emisiunei 1936.

Ghirlanda din dreapta de laur la jumătatea ei, este întretăiată de cifra 100 valoarea monetei, iar în stânga de cuvântul „LEI".

Diametrul de 26 $^1/_2$ mm., grosimea de 2 mm., greutatea de 8,22 gr.

S'au găsit în abundenţă, falşuri prost executate ale acestei emisiuni, monetele fiind negre. Falsuri impecabile sunt acelea pe care nu le atrage magnetu.

1937

Monetele acestei emisiuni sunt de 50 lei, compoziţie de nichel, sunt cu zimţi. Aversul prezintă efigia M. S. Regelui Carol II privind spre dreapta, având pe cap chiverul cu coif, sub bust jos spre epoletul stâng, este scris numele gravorului I. Jalea. In stânga efigiei se află scris: CAROL II REGELE, iar în dreapta: ROMÂNILOR. Fig. S pag. 35.

Reversul este la fel cu al monetelor din 1936, diferenţa este schimbarea valoarei în 50 şi sub scut anul emisiei 1937.

Moneta este atrasă de magnet. Fig. T.

Diametrul de 23 mm., grosimea de 1 $^1/_2$ mm., greutatea de 5,80 gr.

Din aceste monete se cunosc falsuri grosolane, culoarea monetei este neagră şi slab executată. Sunt unele perfect executate pe care nu le atrage magnetu.

1938

In acest an s'au emis noui monete de 50 lei şi de 100 lei, au acelaşi avers şi revers ca a emisiunilor de mai sus, deosebirea este schimbarea anilor de emisiune în „1938". S'au găsit falsuri de 100 lei, binişor executate, dar le lipseşte luciul, bătând în negru.

1938, 1939, 1940

S'au pus în circulaţie monete de compoziţie bronz de 1 leu, având anii respectivi, şi de două nuanţe de compoziţie, pentru fiecare emisie, una roşcată şi alta gălbue. Fig. U p. 37.

Aversul reprezintă în mijloc, stând vertical un cocian (ştiulete) de porumb copt, cu foile cojite pe jumătate, în stânga lui la

jumătatea monetei se află „1“ valoarea, iar în dreapta: „LEU“. La coada cocianului, jos sub vârf se află numele gravorului: I. Jalea.

Reversul formează în mijloc, Coroana Regală (format mare) deasupra sub formă de arc scrie: ROMÂNIA, jumătatea de dedesubt, e formată de două branşe de laur şi stejar unite prin o funtă cu trei noduri, sub coroană deasupra funtei, anul de emisiune. Diametru . . mm., grosimea . . mm., greutatea . . mm.

U

Fig. U.

1939

S'a pus în circulaţie noui monete de argint de 250 lei. Aversul cuprinde la mijloc efigia, ce priveşte spre dreapta de jur împrejur legenda „Carol II Regele Românilor“. Vârful gâtului efigiei aproape atinge cadrul neperlat, sub care vârf, mărunt de tot scrie numele gravorului: N. Ionescu. Fig. V.

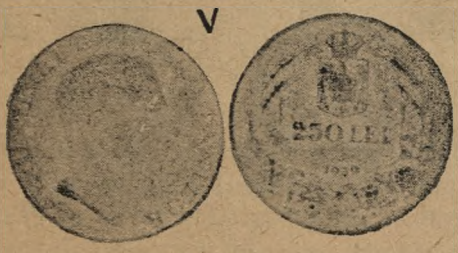

V

Fig. V.

Aversul care personifică abundenţa, sub forma a două ramuri (cu câte doi ciorchini de struguri) unite la mijloc, prin legătura de frunze formând un arc, care se prelungeşte către mijlocul monetei, în dreapta şi stânga; terminându-se în prelungire către jumătatea superioară prin trei spice de grâu, deoparte şi alta, care prin vârfurile lor se apropie de stema ţărei, format mic, ce se află în mijlocul jumătăţei superioare; pe diametrul

din mijloc al monetei se află valoarea monetei: 250 LEI, iar mai jos anul emisiei 1939.

Diametrul monetei 30 mm., grosimea 2 mm., greutatea 12 gr. Marginea nu are zimţi, ea este netedă având săpat următorul text: Credinţă, Rege, Naţiune, Muncă. (Vezi anul respectiv, la preţ curent).

MONETELE JUBILIARE DE AUR

1940

Cu prilejul aniversărei a o sută de ani dela naşterea primului Rege al românilor, s'au bătut monetele de aur de 20 lei şi de 100 lei.

Moneta de aur de 20 lei este mai mică de două tipuri (Fig. 1, $_1$, $_2$) ambele având pe avers, încrustat efigia Regelui

Fig. 1 $_1$.

Fig. 1 $_2$.

Carol II, în trăsături bine conturate şi atitudinea augustă, iar reversul la primul tip — vulturul Basarabilor cu crucea în cioc, ţinând sub ocrotirea aripilor stema ţării; al doilea tip are la revers Coroana Regală rezemată pe stema ţării şi totul încadrat în două stindarde brodate în frunze şi ornate în panglici, peste care se vede imprimată maxima: „Nihil sine Deo".

Monetele de 100 lei sunt tot de două tipuri. Aversul este ca la monetele de 20 lei; reversul însă la tipul I reprezintă Arhanghelul în faldul aripilor, având în mânele împreunate pe mânerul spadei în formă de cruce şi ocrotind scutul ţării; al doilea tip la avers, reprezintă crucea peste care este suprapusă stema ţării. Pe ambele reversuri este încrustat jos: „ROMÂNIA", iar sus „100 lei". Fig. 2.

Fig. 2.

MONETELE M. S. REGELUI MIHAI I

1941

În timpul culegerei acestui volum, s'au pus în circulaţie noile şi primele monete de argint ale M. S. Regelui Mihai I, de 250 lei, în două emisiuni. Aversul este reprezentat prin efigia M. S. Regelui privind la stânga, având de jur împrejur legenda: MIHAI I REGELE ROMÂNILOR, iar sub gât pe marginea bordurei scrie numele gravorului: M. Ionescu. Fig. Z.

Fig. Z.

Reversul este exact ca al monetei de argint de 250 lei din 1940, atât că stema ţării are format mai mare şi are noul an al emisiunei 1941, nu are zimţi, marginea netedă, având săpată pe ea legenda (pentru prima emisiune): „TOTUL PENTRU ŢARĂ". Emisiune pusă în circulaţie în lunie 1941 şi peste puţin timp retrasă, punându-se în August 1941 emisiunea II, care au

aversul şi reversul la fel, singura deosebire că anul la cea de-a doua are deoparte şi dealta câte o linie: —1941— şi pe marginea netedă se află săpată legenda: „NIHIL * SINE * DEO".

Diametru 30 mm., grosimea 2 mm., greutatea 12 gr. Fig. Z 1 pag. 39.

MONETA JUBILIARĂ A DESROBIRII

În preajma paginaţiei volumului de faţă (8 Noembrie), o nouă surpriză ne cuprinsese pe noi numismaţii, şi anume punerea în circulaţie a monetelor de 500 lei, care sunt fabricate din aliaj de argint şi cupru. Ele au la lovire înceată pe o placă de marmoră sau de sticlă, sunetul argintiu.

Fig. 3.

Această monetă a fost emisă, în scopul preamăririi măreţelor fapte de arme, ale glorioasei noastre armate în luptă contra bolşevismului; pentru reîntregirea hotarelor neamului nostru. Moneta este de argint, are valoarea de 500 lei cu un diametru de 37 mm., reamintind prin forma şi dimensiunile ei, vechile monete de argint de 5 lei, bătute în timpul domniei Regelui Carol I. Fig. 3.

Aversul monetei reprezintă chipul M. S. Regelui Mihai I în profil spre stânga, de jur împrejur inscripţia: MIHAI * I * REGELE * ROMÂNILOR, jos în stânga vârfului gâtului efigiei se află anul

1041, iar în dreapta paralel (în arc) cu bordura, numele gravorului Ioana Bassarab; iar reversul înfăţişează pe Voevodul Ştefan cel Mare în genunchi, ţinând în mâini o reproducere a ctitoriei sale „Mânăstirea Suceava". De jur împrejur se află inscripţia: „Moldova lui Ştefan în veci a Românilor".

Pe marginea monetei se află scris în adâncime textul: „Prin statornicie la isbândă". Diametrul 36 $^1/_2$ mm., grosimăa 2 $^1/_2$ mm., greutatea 24 $^1/_2$ gr.

În acelaşi timp s'a emis şi moneta de 2 lei de aliaj alb.

PREŢUL *) CURENT PE ANUL 1942 AL MONETELOR ROMÂNEŞTI **).

Planşa 1	Lei
1 banu moneta din 1867 de aramă. Emis. I. Wath & Comp.	1800
Perechea . . .	
2 bani	360
5 bani	50
10 bani	100
EMISIA II „Heaton“	
1 banu	1000
2 bani	180
5 bani	40
10 bani	80
2 bani 1879	10
2 bani 1880	12
2 bani 1882	10
5 bani 1882	10
5 bani 1883	50
5 bani 1884	70
5 bani 1885	22
1 ban 1900	40
2 bani 1900	5
5 bani 1900 de nichel	5
10 bani 1900 de nichel	6
20 bani 1900 de nichel	100
Monetele anului 1905, 1906 şi 1906 jubiliare de 5 bani, 10 bani şi 20 bani, perechea de fiecare valoare 10 lei.	

ARGINT

Planşa 2	
1 leu 1869	1000
2 lei 1869	300
1 leu 1870	200
2 lei 1872	65
50 bani 1873	15
1 leu	20
2 lei	40
Moneta de 2 lei falsă (din compoziţie cositor şi plumb	100
1 leu 1874	25
2 lei 1875	40
50 bani 1876	30
1 leu	25
2 lei	50
Moneta falsă de 5 lei	250
5 lei 1880 *) I	100
. . . II	130
50 bani 1881 (Domn)	10
1 leu	20
2 lei	40
5 lei	100
5 lei 1881 (Rege). Em. I	100
5 lei. Em. II	150
5 lei. Em. III	110
5 lei 1882	100
5 lei 1883	120

*) Preţurile de faţă se înţeleg numai pentru monete impecabile, bine păstrate, nelovite, sau şterse, nesubţiate, frumoase şi preţul serveşte drept schimb cu alte monete.

**) In Decembrie 1942, va apare continuarea noutăţilor monetare, apărute în acel an, împreună cu preţul curent monetar român pe anul 1943. Posesorii acestui volum, se vor adresa la timp, autorului, spre a fi la curent cu mişcarea numismatică română.

	Lei
50 bani 1884	28
1 leu	50
5 lei	150
50 bani 1885	100
1 leu	60
5 lei	240
50 bani 1894	12
1 leu	20
2 lei	40
50 bani 1900	12
1 leu	20
2 lei	60
50 bani 1901	16
1 leu	20
2 lei	100
5 lei	100
1 leu 1906	25
5 lei	120

MONETELE DE ARGINT
1910, 1911, 1912 şi 1914

50 bani	10
1 leu	20
2 lei	40

REGELE FERDINAND I. 1914—1927

Planşa 3

1917 (Moldova) hârtie monetă.

10 bani	10
25 bani	25
50 bani	40
5 lei (coloare roşie cărămizie)	40
100 lei „ „ „	70
5 lei albastre I	30
5 lei „ II	35
1 leu albastru I	15
1 leu „ II	18
2 lei „ I	15

MONETE DE ALUMINIU 1921

Planşa 4

25 bani	15
50 bani	25
1924 Bun pentru 1 leu I	2,50
1924 Bun pentru 1 leu I	2
„ „ 2 lei I	4
„ „ 2 „ II	3,50

Defecte de fabrică.

1 leu, avers, lipseşte reversul care are câmpul alb	150
2 lei idem	250

P. S. Moneta ar părea 1/2 din grosimea ei ca şi cum ar fi fost din două bucăţi compusă şi sudată prin presiune.

Planşa 5.

MONETELE M. S. REGELE MIHAI I
(REGENŢA) 1930

		Lei
5 lei	I	10
20 lei	I	20
5 lei	II	12
20 lei	II	40
5 lei	III	14
20 lei	III	60

Planşa 6.

RESTAURAŢIA (MONETELE REGELUI CAROL II) 1930.

10 lei	I	12
20 lei	I	24
10 lei	II	10
20 lei	II	20
10 lei	III	38
20 lei	III	40
10 lei	IV	30
20 lei	IV	50
10 lei. Emis. I false		100
10 lei „ II „		15
10 lei „ III „		—
10 lei „ IV „		—
20 lei. Emisia I		150
20 lei „ II		20
20 lei „ III		140
20 lei „ IV		300

Esaiul Monetării Statului.

20 lei negru (fer) II	300

	Lei
1932	
100 lei. Emis. I	120
100 lei „ I false	50
100 lei „ II	200
100 lei „ II false	100
100 lei false (rupte) din cauza fragilităţii compoziţiei	120
1935	
250 lei	100
250 lei false	150
1936	
100 lei	100
100 lei false	120
1937	
50 lei	50
50 lei false	60
1938	
100 lei	100
100 lei false	250
50 lei	50
1938	
1 leu roşii	10
1 leu galbene	55
1939	
1 leu roşii	12
1 leu galben	16

	Lei
2940	
1 leu roşii	10
1 leu galbene	15
1939	
250 lei	250
Observând marginea monetei unde scrie: Credinţă, muncă, rege, naţiune şi anume la partea deasupra capului: *credinţă*, altă varietate are „ʇuıpəɹɔ“ pe dos, altele au cuvântul „Rege“ sus; în faţă, sub gât şi la ceafă. Valoarea 300 lei.	
1940	
250 lei	250
Se remarcă „muncă“ sub gât	300
1941. Emis. I	
250 lei efigia M. S. Regelui Mihai I pe margine: „Totul pentru Ţară“	260
250 lei idem Emis. II „Nihil Sine Deo“	250
1941	
500 lei moneta Jubiliară a desrobirii	500
1 leu metal galben, roşiu	1
2 lei metal alb	2

CUPRINSUL:

1. Cuvânt înainte. 3
2. Monetele României Contemporane 1867—1941 7
3. Monetele Principatului României 1867—1881 Carol I. . 10
4. Colţul numismatic (Sistematizarea) Muzeul autorului . . 10
5. Monetele Regatului României 20
6. Monetele Regelui Ferdinand I (1914—1927) 20
7. Monetele Regenţei 1930 (M. S. Regele Mihai I 30
8. Monetele Regelui Carol II (1930—1940). 32
9. Monetele M. S. Regelui Mihai I (1941). 39

TIPOGRAFIA ŞI LIBRĂRIA
GHEORGHE G. VLĂDESCU
CÂMPULUNG :: MUSCEL

Preţul 30 Lei.

2458. 41.